

ГОДИНА XI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 53.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Извава за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно.

НА ПОЗОРНИЦИ И У ЖИВОТУ.

ШАЊИВА ИГРА У ЈЕДНОМ ЧИНУ, НАПИСАО М. Џ. М.

(Наставак.)

Душан. Госпођице, и ја љубим. И ја сам нашао тако мило чедо! Девојку, са којом бих новој срећи у сусреташао. Али да ли и заједничкој, да ли она мене љуби? Пак бих пред њом на колена, или бих је притиснуо срцу, да му оно сирото буде тумач моих осећаја; — али ако га она отисне од себе, ако не усхте разумети његове куцаје?

Смиљка. (Спусти очи) Па ваља да покушате.

Душан. Имате право! (За себе.) Сад збогом утого! (Гласно.) Смиљка, ја вас љубим.

Смиљка. (Устане узнемирено) Али за бога, господине, у улози није тако нагао прелаз. И ја се зовем Зорка.

ШЕСНАЕСТА ПОЈАВА.

Станић и прећашњи.

Станић. (Укаже се на својим вратицама, види призор и изненађено застане.)

Душан. (Ухвати је за руку.) О Смиљка, ја те љубим на позорници и у животу! Са ћи и ти за часак с позорнице, али реци ми и у животу оно, што на позорници. Ти ме љубиш, јели, да ме љубиш?

Смиљка. (Падне луц у парује.) Љубим те.
(Кратка почивка.)

Душан. (Тргне се заједно са Смиљком, видећи Станића где им се полако приближује. За мало се приbere и пристапа им.) Ви сте, господине, сигурно све чули и видели. Ја вам немам више шта казивати!

Станић. Познајем вас само као ваљана човека. С тога допуштам, да се и ова шањива игра у животу сврши са узимањем као и она ванша на позорници. (За себе.) Но, хвала богу, бар сам се у исто доба опростио и беде с оном блебетушом!

Душан. Како да вам захвалимо? (И Душан и Смиљка љубе га у руку.)

Станић. Али где вам је мати? Она још нијеша и не зна. Данице, Данице!

Данице. (Из а кулиса.) Ево, ево! Одмах ћу!

СЕДАМАЕСТА ПОЈАВА.

Станићка и прећашњи.

Станићка. (Спусти из своје собе. Радосно изненађена застане, видећи Смиљку и Душана у загрљају. Заштим им приђе и загрли их.) Но, јесам ли ја имала право? Само кад би и ти једаред веровао својој жени! Не вара се материјско око тако лако? (Душан и Смиљка љубе јој руке.)

ОСАМАЕСТА ПОЈАВА.

Петровићка и прећашњи.

Петровићка. (Видећи призор изненађено застане. Заштим љутити приђе Душану.) Господићи ћу драги, зар се тако држи реч? И вашој „поштеној речи“ човек да поверије? Та пре по часу ми рекосте на вашу реч, да нисте Смиљку просили!

Душан. (Смејући се.) И запста, истину сам вам и рекао!

Петровићка. О мунци, мунци, ала сте варалице! Та мени хиљада њих да падне сад пред колена, па да ми се куне вечном љубављу: ни једном не бих више веровала!

Душан. Но, не бојте се, ви нећете ни доћи у тако искушење!

Петровићка. А сирота она Поповићка! Та она вас је тако љубила, најлепше је наде ковала за будућност —

Душан. И правила је рачун без бирташа! Та зар ви мислите да ја немам толико памети, да избегнем ваше гадне замке, што сте ми их плели? Или зар мислите, да би ме та намагуша могла очарати? Својим богатством можда?! А ви, ви ник постасте оруђе — јаднога бакшиша!

Петровићка. То ви мени да речете? Мени у очи? Ух, та капља ће ме ударити!

(Свршио се.)

ЛИСТИЈИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Добрала и Миленко.“ Жалосна игра у 5 чинова, с певањем, написао М. Бан.)

Ни нова подела улога, па ни то, што се тај комад већ више година није приказао, не беше у стању да 25. марта о. г. привуче више света у позориште. То је била досад најслабије посвећена представа; али то ипак за то није ништа сметало нашим глумцима, да играју тако као да је позорите душком цуно света. Особито се одликовао и по својој појави и по игри својој г. Миљковић (Миленко) и г. Л. Хацићева (Добрала). Њиховој игри публика је често повлађивала и више пута их је изазвала. Уз њих су се у улогама својим добро понели: г. Милојевић (кнез Доброласав), г. Ђурђевић (Тихомир), гра З. Милојевићка (кнегиња Марија), г. Васиљевић (бан трогирски), г. Лазић (кнез Радимир), па и гра Д. Николићева, која је улогу своју као дојила добро одиграла.

II.

(„Лудвиг једанаести.“ Трагедија у 5 чинова, написао Казимир Делавин, с француског превео Ј. Ђорђевић.)

29. марта о. г. било је у нашем позоришту право глумачко славље: Ружић је приказо овде први пут Лудвига, ту грдобу од човека, тог лукавог зликовца на такав уметнички начин, да је тим приказом својим занео, очарао, задивио нашу публику, која га је у свом одушевљењу иза сваког чина по три пута изазвала. Не сећамо се, да смо скоро уживали у игри глумачкој као то веће у игри нашег Ружића, који је себе тако затајао, да смо са свим на њега заборавили, па нам се све једнако чинило, да се пред нама креће и говори баш главом Лудвиг једанасти, као што га је песник нацртао у трагедији својој. Нека је нашем Ружићу хвала на том ретком, ни чим непомућеном уметничком уживању. Том улогом својом прославио би се и у већих народа, а да како не ће у нас, који заиста можемо бити захвални Богу, што нам је у својој милости поклонио Ружића, да се с њиме, као великаном глумачким, дличимо и поносимо пред нашим и пред страним светом.

R.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.

(Двадесетпетогодишњица Николаја Милана Симоновића.) Позоришне просторије сјајно осветљене — паде баш тако необична појава у нашем храму Талије. Дворана душком цуна света, већина у свечаном оделу — и то смо виђали чешће. Па ипак овако свечани тренутци ипсун и не могу бити тако чести, као што су били синоћињи; где се славила двадесетпетгодишњица

глумовања нашег врлог Николе Милана. Он, истинати, није четврт столећа у нашој средини, али се четврт столећа трудио и учио, да буде достојан свећеник нашег храма Талије. Он је најпре искусио у страном свету горчину и сласт уметничког живовања, па је дошао у нашу средину са пуно воље и способности, а што је особито важно, са пуно искуства, да се у часовима борбе и напора, па и неуспеха, узмотне тешити да ипак — што је наше — није лоне.

И цвет нашег општинства, које негује љубав и поштовање према драмској уметности, скupио се синоћ 8. априла у душком пуној дворани, да својим присуством покаже нашем јубилару колико цени његов дар и мар, да му покаже, да је међу својим свој, да га увери о своме уживању, које је имало у уметничким творевинама његовим, да га охрабри и ободри на трновитој уметничкој стази, цуној радости и жалости.

Тако је било у општинству, које је нестриљењем очекивало, да се дигне застор, те није узимало на ум сасма обичну интродукцију позоришног оркестра.

А кад онтажанствено звонце иза застора зазвони, настаје мртва тишина. Заостор се диге. На позорници седи јубилар, у костиму улоге у овој представи, седи као скроман и доброћудан Флоренцијо, седи тужно за скромним столом, седи — сам самџат . . .

Био је остављен сам себи, кад се борио са запрекама и предрасудама, ступајући на даске, које свет значе; жељезном вољом и устрајним напором он је освајао стону по стону тај уметнички свет, борио се двадесет и пет година, и та борба свршила се сјајном победом; он је остао као победилац — сам за себе . . .

Општиство је било на први поглед изненадено, кад је видело уметничког борца и победоца тако сама самџата, било је изненадено . . . и требало је неколико тренутака, док је разабрало положај, те бурним, дуготрајним аплаузом и ѡсклицима „живицо“ показало, да с њим осећа значајност овог тренутка, да дели с њим славље илеменитог уметничког напретка, да му га честита.

Јубилар се немо, клањајући се на све стране, захвали на том ободравању, на тој почасти. Захвали се немо, али оне сузне очи, оне задрхтале усне говориле су много . . . врло много . . .

У то ступне на позорницу изасланци Срба Загрепчана: господе др. Шобат и Ђуро Гавела, носећи дар љубави и признања: красан сребрни лавор-венец, на коме је било урезано: „Срби у Загребу Милану уметнику 1886. год.“ Г. др.

Шобат предаде јубилару тај лепи дар овим речима:

„Честити свечару!

Срби у Загребу радо прихваћају згоду, која им се овом твојом славом пружа, да ти покажу, како високо штују тебе и твој рад на пољу глумачке уметности, па ти с тога по пас двојици шаљу на дар овај сребрни ловорвенац, нека ти буде видљивим знаком њихова великога штовања и признања, а и залогом љубави.

Уз овај дар прикључују искрену жељу, да нам јопи дуго сретан и задовољан поживини на част и корист уметности, којој си се свом душом посветио и којој спасно и корисно служио је већ четврт века. Живио на многаја Ѿета!“

За тим изађоше чланови хрватске драме г. Сајевић и гђа Ружићка-Строцијева, која је на атласком јастучићу носила прекрасан сребрни ловорвенац, на коме је урезан натпис: „Чланови драме Николић Милану, редитељу и глумцу, пријегодом 25-годишње прославе глумачкога рада.“

Г. Сајевић, у име хрватског драматског друштва, поздрави свечара овим пријатељским речима:

„Мили свечару!

Данашњим даном ето се навршује 25 година твога ревнога и марљивога рада на пољу драматске уметности. Нас, ето, западе угодна дужност, да те у овом свечаном тренутку у име твојих судругарица и судругова поздравимо, те испоручимо њихове најујердније жеље, да те бог свемогући уздржи здрава и снажна у њихову кругу, као добра и врла друга и ревна свећеника хрватске Талије! Прими овај мали дарак као спомен на овај знаменити дан, који ти чланови драме свесрдно посветише!

Живио нам мнона Ѿета!“

Од стране чланова опере, оперете и оркестра предала је свечару г. Лесићка, са неколико топлих речи, малу сребрну чашу.

Јубилар се тронуто изјуби са својим друговима, и пошто се ови удалише ступи г. Никола Симић, те у име редитеља срп. нар. позоришта у Београду г. Милоша Цветића и његове жене преда му красан ловорвенац, и још један у име српске омладине у Карловцу. Осим тога преда му од загребачких гостођа једну красну табакеру са сребрном кутијом за жигице, а од гђе Љубе Милеуснићке богато златом оковану и украсену машу.

Техничко особље хрватског народнога позоришта дало је по госп. Дитмајеру леп венац и један златан прстен.

Опћинство је живахним пљескањем поздравило све те честитке, а кад се пљескање и усклици слегоше, јубилар, стојећи сам на позор-

ници, захвали се опћинству и својим друговима, држући гласом, говорећи:

„На мучном путу свом, обасутом трњем и бодљикама, корачао сам чврстом вољом напред, служећи уметности — док се ето донекле углadi стаза — а штovатељи уметности, главари и другови моји — пружају ми у знак признања мучне борбе моје, данашњом вечери, место дуготрајног трња — лепу красну ружу. Ружу ту примам обема рукама и притискујем је на срце своје — па молим — ако ме једном снага напусти и ја назадовати отпочнем не дајте ми ви овде — а ви овде — трње, које и најлепша ружа има, одвидејајо осетити. Ободрите ме стрпљењем вашим и пустите, да трајним радом својим заслужим у овој земљи груду земље гробу своме.“

Уз бурно клицање спусти се застор, који се после морао још неколико пута дизати, те се наш јубилар поново морао захваљивати на срдачним овацијама.

Брзојавних поздрава стигло је с многих страна. Између свију поздрава од најлештијих је био поздрав г. А. Хаџића, уредника „Позоришта“ из Новога Сада. Садржај му је: „Народно признање, љубав и захвалност нека ти је награда за твој глумачки четвртстолетни мукотрпеши труд. „Живио“ још дуго и много себи на ставу и леп глас; а роду на дику, понос и част.“

Од свију брзојава само је тај поздрав доneo „Србобран“.

Сама представа, која је после тога следила, представа „Ранџављеви“, успела је у сваком погледу па потпуно задовољство.

Тако је, скромно и срдечно, поздрављена двадесетгодишњица глумовања нашег вреднога уметника Николе Милана.

Дао би бог, да га дочекамо чила, здрава, на врхунцу уметничког му савршенства у — педесетгодишњици!

У Загребу 9. априла 1886. Н. Н.

СИТНИЦЕ.

(Загонетна.) Некакав враголан зада неком доста тучавом човеку овакав задатак: „Ко је тај што је син твога оца, а теби није брат?“ Тупавко није могао никако да ногоди. „Па то си ти сам!“ — рече му онај враголан. Тупави оста опет у двоумици. После неколико дана нађе се он ју неком женском друштву, па запита једну од девојака: „Кажите ми, госпођице, ко је тај што је син вашега оца, а вама није брат?“ Девојка се мало промисли па одговори: „Да сам ја мушкирац, то бих била ја.“ — „Аја,“ рече тупавко, — то сам ја сам!“

— 212 —

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

57. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕТИЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 3. АПРИЛА 1886.

САБЉА КРАЉЕВИЋА МАРГА.

АЛЕГОРИЈА У 2 ДЕЛА, С ПЕСМАМА, ОД Ј. ЂОРЂЕВИЋА И А. ХАЦИЋА, МУЗИКА ОД Ј. ЈЕНКА.

ОСОБЕ:

Краљевић Марко	Ђурђевић.
Вила	Л. Хаџићева.
Певац	Миљковић.

Народ. — Слике.

СЛИКЕ:

- I. Слика: Деспот Ђурађ Бранковић, синови му Гргур и Стеван, кћи му Мара, и турски цар Мурат II.
- II. Слика: Турски цар Мухамед и босански краљ Стеван Томашевић; турчење босанских великаша.
- III. Слика: Сеоба српска под патријархом Арсенијем Чарнојевићем.
- IV: Слика: Борба Прногорада с Турцима под владиком Данилом.
- V. Слика: Устанак у Србији.
- VI Слика: Доситије Обрадовић, Сава Текелија, Вук Ст. Карадић и Ј. С. Поповић.
- VII. Слика: Славље.

Ова представа приређује се за децу. — Сиромашна деца имају бесплатан улазак. — Остале деца плаћају 20 д. а. вр. без разлике, а родитељи или старији уз децу 40 новч. а. вр.

У суботу 5. априла свечана представа у прославу двадесетпетогодишњице глумоваша Ђ. Ружића и Ђ. Ружићке: „ДОКТОР РОБИН.“ Шаљива игра у 1 чину, написао Премареј, превео Ј. Ђорђевић. — За тим: „МИЛА.“ Шала у 1 чину, написао К. Трифковић. — На послетку: „ОН И ОНА.“ Шаљива игра у 1 чину, с певањем, превео Јован Ристић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 5 А СВРШЕТАК ОКО 7 САХАТА.